

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

вул. Озерна, 14, м. Хмельницький, 29000,
тел./факс (0382) 77-63-20,
E-mail: hmoiprro@i.ua, код ЄДРПОУ 02139802

09.03. 2021 № 142

Начальникам структурних підрозділів
з питань освіти територіальних громад
Директорам центрів професійного
розвитку педагогічних працівників
Керівникам закладів освіти

Про освітній проєкт
«STOP маніпуляції»

Шановні колеги!

Надсилаємо методичні рекомендації щодо реалізації освітнього проєкту «STOP маніпуляції», розроблені учасниками семінару-тренінгу (25.02. 2021 року) обласної педагогічної студії «Відродження» (додаток № 1).

Просимо інформацію про реалізацію освітнього проєкту «STOP маніпуляції» розміщувати на сайтах закладів освіти, у групах «Виховна робота», «Педагогічна студія «Відродження»» (Facebook), в Google – класі «Інновації виховання» у рубриці «Здоров'язбережні технології». Рекомендуємо вказувати кількість та категорію охоплених заходами учасників.

Ректор

Віктор ОЧЕРЕТЯНКО

А.Поліщук 0673518607

Методичні рекомендації щодо реалізації освітнього проєкту «**STOP маніпуляції**» в освітніх закладах області

На виконання плану заходів з реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі на 2021 рік (розпорядження Кабінету Міністрів України відвід 23 грудня 2020 року № 1668-р) з метою попередження маніпулятивних впливів на школярів, які становлять загрозу їх здоров'ю та життю, учасниками семінару-практикуму обласної педагогічної студії «Відродження» розроблені методичні рекомендації щодо реалізації освітнього проєкту «**STOP маніпуляції**» в освітніх закладах області.

Актуальність проєкту: Всесвітня Організація Охорони Здоров'я (ВООЗ) фіксує зростання кількості самогубств серед підлітків. Нажаль, однією з причин цього явища є соціальні мережі: перебуваючи під впливом емоцій перехідного віку, діти «жартують» з власним життям або підбурюють один одного до суїциду. Підлітки легко піддаються маніпуляціям, так як в них ще недостатньо розвинуті навички відповідальної поведінки, критичного мислення, не сформована система цінностей.

Мета проєкту: створення безпечного освітнього середовища з ненасильницьким спілкуванням; розвиток партнерства та учнівського самоврядування.

Завдання:

- проведення просвітницької кампанії про види та способи маніпуляції;
- розвиток соціально-психологічних компетентностей із врахуванням індивідуальних особливостей учнів, зокрема, - навичок протидії маніпуляції: асертивної поведінки; впевненості у собі, позитивної самооцінки, відчуття власних меж та поваги до меж іншої людини, критичного мислення;
- використання сучасних технологій і форм навчання та виховання.

Виконання означених завдань потребує створення динамічної групи, до складу якої входитимуть представники педагогічної, батьківської та учнівської громадськості; визначення етапів реалізації проєкту; розроблення плану дій з окресленням конкретних результатів: вказати кількість охоплених навчанням педагогічних працівників, батьків учнів, школярів, підлітків-інструкторів; визначити очікувані результати на кожному етапі проєкту.

Рекомендуємо провести діагностування серед працівників та учнів закладу щодо розуміння ними в цілому проблеми маніпуляції та визначити, наскільки суб'єкти освітнього процесу піддаються маніпулятивному впливу.

Виходячи з результатів діагностування, спланувати заходи щодо розвитку навичок протидії маніпуляціям, включивши в них навчання педагогів, лекторій для батьків, тренінгові заняття для учнів на уроках основ здоров'я, годинах спілкування, факультативних заняттях тощо. Моніторинг та оцінка проведених заходів здійснюється на кожному етапі реалізації проєкту та вносяться необхідні корективи в план дій.

Рекомендована тематика занять

Загальні теми:

1. Маніпуляція: види та способи
2. Чому маніпулюють нами, чому маніпулюємо ми?
3. Вразливості, що експлуатуються маніпуляторами
4. Маніпуляції в ЗМІ
5. Як не стати жертвою маніпуляції
6. Маніпуляції в Біблії та маніпуляції Біблією
7. Маніпуляції в родині: батьки і діти, діти і батьки
8. Маніпуляції особистістю в підлітковому та молодіжному середовищі

Тренінгові заняття для підлітків

1. Твоє життя – твій вибір
2. Безпека в Інтернеті
3. Визнач свою позицію
4. Безпечна поведінка – запорука мого здоров'я
5. Відповідальна людина вмє відмовляти! І відмовлятись!
7. Як сказати «Ні»

Матеріали семінару-практикуму «STOP маніпуляції» розміщені в Google – класі «Інновації виховання» - завдання - рубрика «Здоров'язбережні технології»:

<https://classroom.google.com/u/1/c/MTQ1MTU1MzU5Nzk5>

Код класу t45kkk4

Рекомендовані джерела

- 1.Берн Е. Ігри, у які грають люди. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. –256 с
- 2.Бойко О.Д. Політичне маніпулювання /О.Д.Бойко. -К., 2010. -432 с.
3. Вирішувати нам - відповідати нам. Методичні рекомендації з проведення тренінг-курсу підлітками-інструкторами/Савич Ж.В., Сивогракова З.А. та ін.: Посібник. – К.: Навчальна книга, 2002.
4. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. Вчимося жити разом/ Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (основна і старша школа). — К. : Видавництво «Алатон», 2017. — 376 с.
<https://www.kremenetslyceum.com.ua/wp-content/uploads/2017-VZHR-Posibnik-Osnovna-vchitely>
- 5.Грачев Г.В., Мельник И.К. Манипулирование личностью. М.: ЭКСМО, 2003. 384с.
- 6.Доценко Е.Л. Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита / Е.Л.Доценко. -СПб.; Речь, 2003. -304 с.
- 7.Зимбардо Ф., Ляйппе М. Социальное влияние —СПб.: Питер, 2001. —448 с.: ил. —(Серия «Мастера психологии»).
8. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии —СПб.: Издательство «Питер», 2000. —336 с.: ил. —(Серия «Мастера психологии»). С. 193-238
- 9.Москаленко В.В. Психология социального влияния. Навч.пос. –К.: Центр учбової літератури, 2007. –448 с.
- 10.Розбудова миру. Профілактика та вирішення конфлікту з використанням медіації:соціально-педагогічний аспект/навчально-методичний посібник

http://old.la-rada.org.ua/ucp_file.php?c=f3Bcuq9ZMlaWoF3yuCdvrnEWxNg83y

11. Чалдині Р. Психологія впливу. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. –368 с..
12. Шостром Э. Анти-Карнеги, или Человек-манипулятор. — Минск, 1992. —56 с.
13. Я- моє здоров'я – моє життя («Якалка»): Навч.-метод. посібник/ Голоцван О.А., Лешук Н.О., Мирошниченко Т.І. та ін.. – К.: Навч. книга, 2004 – 256 с.